Garnalen en andere strandwaterfauna: op dertig jaar tijd verarmd, 'verwarmd', vervreemd en verslijmd

30 / 07 / 2026

VLIZ | Bram Cornelis

LATEGRAVEN

De klimaatwinst in het Belgische strandwater is door klimaatopwarming op enkele decennia tijd fundamenteel verandert. Tijdens koudwaterperioden (grijze garnaal, gewone en harlingvlieger) zijn nu veel minder talrijk. Ook gewone zeeanemoon verdwijnt langzaam gevolgd door grillige kleine pietenmaat en kwetsbaar lot met meer maar kan die hebben. Ook de timing in het voorkomen is grondig gewijzigd, waarbij het strandwater in de zomermaanden dikwijls (bijna) onbewoond is. Dit is aan de ene kant dubbel jammer, aan de andere kant zeer positief dat van het VLIZ bugwatersnuffelaarsproject Snuffelaar-B (2014-2020) en vrijwilligersgroep uit 1998-99.

– JAN SEYS, WOUT STELLIGANS & STEVEN PINT

Wie positief kijkt, ziet kans dat er kan iets van de hoogte zijn. Het dichtbij leven in de surfzone is immers fundamenteel gewijzigd ten opzichte van pakweg dertig jaar geleden. Dat blijkt uit de vergelijking tussen microhabitatonderzoeken in het kader van de Snuffelaar-B-studie van de Universiteit Gent/Vlaamse Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek/organisme, in 1998-97 jaarrond verzamelend door de Universiteit Gent.

Koudwatersoorten gekeldard

Eerste conclusie is dat koudwatersoorten de voetlijst dertig jaar later in aantal zijn afgenomen. Zo daalde de dichtheid van grijze garnaal van 1000 per 100 m² naar 75 per 100 m² (-92 % over 100 km), en ook de rich nog steeds dozijn (6 per 100 m²) in 2014 en 2020, van 49 naar 27 per 100m². Wat ook strandvoeten (-88%), gewoon (-78%) en harlingvlieger (-91%) deden in de Kaapse Oosts 'koudere' vertegenwoordigers van de brandingzone (dan het zonder koudere intermezzo, minstens tijdelijk, maar en meer in de Noordzee) grijzen strandvoeten zijn tijd voor tarlijker op strandin met strandvoeten (1 versus 1,5 per 100m²).

Eugene De Raeck

Koudwatersoorten zoals de grijze garnaal daalden sterk in aantal en het ondiepe kustwater.

Warmwatersoorten nemen toe

Daartegenover staat dat warmwatersoorten en niet-inheemse dierensoorten volop hun weg gevonden hebben naar het brandingswater van onze kust. Zo is de warmtetolerante kleine pietermaat – een gifig, zwijnig kreeftje van 1 cm lang – van 0 naar 1 per 100m² gegaan, van 0 naar 1 per 100m² van de gewone zeeanemoon naar 1 per 100m² (+1 %) en de gewone pietermaat van 0 naar 1 per 100m² (+1 %) en de kleine